

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directoraat-Generaal Milieu en Internationaal
Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag

Onderwerp: Reactie op Internet consultatie t.b.v. Circulaire windturbines bij risicovolle bedrijven

Datum: 23 juni 2021

Geachte mevrouw / heer,

Graag maakt de werpgroep risicozonering van de Nederlandse Windenergie Associatie (NWEA) gebruik van de geboden mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde circulaire windturbines bij risicovolle bedrijven tijdens de internet consultatie.

Wij verwelkomen de doelstelling van het ministerie om een onduidelijk punt in de wetgeving (omgang van risicovolle inrichtingen en windenergie) te verhelderen en heldere richtlijnen toe te willen passen. NWEA staat in beginsel positief tegenover het principe onduidelijkheden weg te maken en een helder speelveld voor de een goede belangenafweging te maken. Met heldere regels kunnen onnodige procedures worden voorkomen en kunnen goede belangenafwegingen plaatsvinden op locaties waar dat wel kritisch kan zijn.

Helaas constateren we in de huidige concept Circulaire bij risicovolle bedrijven enkele ernstige hiaten en onzorgvuldigheden die de doelstelling van verduidelijking en verheldering van de wetgeving in de weg staan. Opgesomd zijn de volgende punten van cruciaal belang voor een goede implementatie van de circulaire:

1. Loslaten van de ondergrens van 10% faalfrequentie toename en de daarmee gepaard gaande onderzoekslast
2. Onduidelijkheid toepassingsgebied circulaire: werpafstanden, faalscenario's / aansluiting bij HRW en type inrichtingen
3. Gebruik bestaande QRA's en noodzaak voor additionele afstemming en onderzoeken
4. Gebruik SAVE-W en rekenvoorschriften

1. 10% criterium en extra onderzoekslast

De wijziging van een risico ten opzichte van de bestaande situatie wordt veelal getoetst aan de mate van toevoeging ten opzichte van het al aanwezige risico. Bestaande risico's zijn vaak gevat in een getal (QRA). In de totstandkoming van zulke QRA analyses zit altijd een mate van onzekerheid/onnauwkeurigheid. Indien een nieuw optredend risico binnen deze marge van onzekerheid valt, is het acceptabel, deze niet te nader berekenen. De mate van onzekerheid van een bestaande QRA is op voorhand niet exact te bepalen, en zeker niet publiek bekend. Generiek gesproken ligt deze veelal in de orde van tientallen tot honderden procenten (d.w.z. dat het getal in de QRA een orde van grootte aangeeft). Conservatief kan een 10% criterium aangehouden worden voor deze bandbreedte, 10% betekent dat een QRA analyse een zeer kleine onzekerheidsmarge zou hebben. Valt een nieuw risico binnen deze bandbreedte, dan voegt zij geen onacceptabel risico toe aan de situatie, en hoeft niet nader berekend te worden.

Het volledig toekennen van alle faalfrequentie verhogingen op de installaties die door een faalscenario van een windturbine getroffen kunnen worden, leidt tot een grote onderzoekslast in situaties waarin de verandering binnen de onzekerheidsmarge van de risicoanalyse valt. Ons voorstel is om het 10% criterium als afkapgrens te handhaven.

Deze afkap grens doet recht aan de onzekerheidsmarges in risicoanalyses en voorkomt dat er veel extra rekenwerk moet worden uitgevoerd.

2. Onduidelijkheid over toepassingsgebied circulaire en terminologie

Het toepassingsgebied van de circulaire is niet consistent geformuleerd: De opsomming in paragraaf 3.2 en Bijlage B stemmen niet met elkaar overeen. Hierdoor kan onduidelijkheid ontstaan over het type inrichtingen waarop de circulaire van toepassing is.

Op veel plaatsen in de circulaire wordt niet consistent omgegaan met terminologie. Daarmee wordt het onduidelijk wat er precies bedoeld wordt en wordt de inhoud hierdoor multi-interpretabel. Dit komt onder andere tot uiting in een hiaat tussen waarbij de circulaire aangeeft dat bladworp bij overtoeren niet meer voorkomt en in de Handleiding risicobeoordeling windturbines dergelijke aanpassingen nog niet zijn uitgewerkt. De circulaire geeft aan de bladworp bij overtoeren niet hoeft te worden beschouwd maar geeft geen aanduiding / uitwerking wat de overweging hierachter daadwerkelijk is. Dit zorgt voor onduidelijkheid bij gebruikers van de circulaire.

Daarnaast wordt op meerdere plaatsen (bijvoorbeeld p9) in de circulaire de effectafstand enkel omschreven als de werpafstand bij nominaal toerental terwijl de effectafstand van het faalscenario mastfalen (maximaal tot tiphoogteafstand) een grotere afstand kan bedragen. Het is momenteel daardoor onduidelijk wat de circulaire bedoeld. Dit geldt ook voor de uitwerking in de stroomschema's in bijlage A. In het eerste schema voor PR berekeningen staat bijvoorbeeld enkel de toets aan de nominale werpafstand terwijl onduidelijk is wat er dan met effecten van mastfalen¹ dient te gebeuren. De effectafstand van mastfalen kan groter zijn dan de nominale werpafstand. In dit stroomschema dient ook ruimte te worden opgenomen voor de mogelijkheden van mitigerende maatregelen om de situatie te verbeteren.

Tevens is op enkele plaatsen in de circulaire niet duidelijk of de PR-contouren dan wel het groepsrisico van de installatie of van de windturbine zelf wordt bedoeld.

3. Gebruik bestaande QRA's en noodzaak voor additionele afstemming en onderzoeken

NWEA vreest dat de huidige circulaire zorgt voor een additionele onderzoekslast voor de ontwikkeling van windenergie op locaties of de ontwikkeling en uitbreiding van risicovolle bedrijven. Dit extra onderzoek zal niet altijd zorgen voor een verbetering van de veiligheid, zie ook onze opmerkingen in relatie tot het 10% criterium. In de praktijk blijkt dat voor veel risicovolle inrichtingen en installaties gebruik wordt gemaakt van enkele generieke afstanden om de situatie te beoordelen of dat de uitgevoerde kwantitatieve risico analyses sterk verouderd zijn of niet beschikbaar zijn.

In de praktijk blijkt dat QRA's kunnen zijn gebaseerd op verouderde modellen en/of rekenvoorschriften. Dit betekent dat bij een initiatief voor een windturbine de mogelijkheid bestaat dat QRA('s) geheel opnieuw moeten worden uitgevoerd.

Ook geldt dat de QRA('s) meestal het eigendom zijn van de risicovolle inrichtingen. Bevoegd gezag beschikt veelal over de rekenbestanden, maar mag deze zonder toestemming van het bedrijf niet verstrekken. Ook kan het bedrijf eisen dat zij zelf de QRA uitvoert / actualiseert om dat deze bijvoorbeeld complex. Dit kan een valkuil zijn voor veel procedures en daarmee ontwikkeltrajecten vertragen. Via de circulaire moet een werkbare modus worden gevonden waarbij de driehoek windturbine initiatiefnemer, bevoegd gezag en risicovol bedrijf betrokken zijn.

4. Gebruik SAVE-W en rekenvoorschriften

SAVE-W is een uitvoering van het rekenmodel van de rekenvoorschriften in het 'Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid – module IV windturbines' maar wijkt op specifieke punten ook af van de daar omschreven methodiek. Safe-W heeft echter ook een beperkt toepassingsgebied. Er zijn bij verschillende bedrijven in de windsector rekenmethodieken beschikbaar die allen zijn gebaseerd op het 'Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid –

¹ Trefkans tot tiphoogteafstand (indirecte impact) en trefkans van zwaartepunten van onderdelen tot ashoogte + zwaartepuntsafstand rotorblad (directe impact).

module IV windturbines'. Het bewust benoemen van Save-W als rekenmodel heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte van het hanteren en verwijzen naar het 'Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid – module IV windturbines'.

Mocht er wel een model voorgeschreven worden dan moet dit rekenmodel, module IV en deze circulaire perfect bij elkaar aansluiten en een gelijke vorm van updatemogelijkheden verkrijgen.

Afsluiting

Het ontbreken van een afkapcriterium, de inconsistenties en de beschikbaarheid van adequate QRA's kunnen ervoor zorgen dat deze circulaire een forse onderzoekslast oplegt aan zowel de ontwikkeling van windturbines in de nabijheid van risicovolle bedrijven, als de ontwikkeling van risicovolle bedrijven zelf. In de praktijk zal daarom meer afstemming nodig zijn tussen windturbine initiatiefnemer, bevoegd gezag en risicovol bedrijf. Inconsistenties in relatie tot het 'Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid – module IV windturbines' dienen te worden opgelost.

Wij vragen u onze opmerkingen mee te nemen in het definitief maken van de circulaire.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Jimmy Mulkens namens de NWEA of Bouke Vogelaar als voorzitter van de werkgroep risicozonering windturbines van NWEA.